

CultureTalk Bosnia and Herzegovina Video Transcripts:
<http://langmedia.fivecolleges.edu>
Bosnian Traditional Music History

Bosnian transcript in Latin:

Muzika u Bosni i Hercegovini je jedna tema o kojoj bih ja mogao ovako duže pričati, ali, ovaj, pokušat ću što konciznije da objasnim kako istorijat muzike, tako i važnost muzike u bosansko-hercegovačkom društvu. Ono što je interesantno je da će vam većina ljudi odmah u startu reći, kada izdvajaju bitne stvari o Bosni i Hercegovini, odmah će spomenuti muziku i muzičku scenu.

Da bi se razumjela bosansko-hercegovačka muzička scena, treba se vratiti ipak malo u istoriju, uzeti u obzir i tradicionalnu muziku u Bosni i Hercegovini. Tradicionalna muzika u Bosni i Hercegovini obuhvata prije svega sevdah kao najznačajniji muzički žanr unutar tradicionalne muzike. Sevdah je najlakše objasniti kao gradsku pjesmu, jer sav sevdah potiče iz grada, koja govori o boli za ljubavlju. Ta ljubav ne mora biti u nekom fizičkom, tj. seksualnom smislu, pa tako te neke pjesme govore i o ljubavi, recimo, roditelja prema djetetu ili djeteta prema roditelju, ili o samoj domovini, je li, o Bosni i Hercegovini. To je većinom, dakle, bosanski žanr muzike. Jedan dio je napisan pod uticajem, tj. nakon dolaska jevreja-Sefarda u Bosnu i Hercegovinu nakon njihovog izgnanstva iz Španije. Ima jako puno muzičkih sličnosti sa portugalskim žanrom muzike pod imenom *fado*. Fado i sevdah u biti znače istu stvar, znače „patnja“, bol za osobom, dragom osobom.

Ono što je u Hercegovini interesantno je definitivno, su definitivno gänge. U Hercegovini nije bilo baš puno muzičkih instrumenata, tako da se muzika bazirala na jednostavnom ritmu i jednostavnoj melodici, tj. jednostavnoj melodiji. Ako ste u mogućnosti, potražite gänge, ja pretpostavljam da ih ima na internetu i na YouTubeu, to je nešto što morate definitivno da čujete kao jedan poseban žanr.

U istočnoj Hercegovini također treba spomenuti gusle kao bitan instrument, i kao bitnu praksu, gdje se guslarenje, tj. guslanje ili guslarenje, je li, shvatalo kao vrhunski umjetnički oblik umjetničkog izražavanja. Obično je... Gusle su jedan drveni instrument sa jednom žicom, koji se svira sa gudalom, podsjeća na violinu ali nema nikakve sličnosti s njom osim tog navedenog gudala, i tekst koji bi pratio gusle je obično bio epskog sadržaja, tj. u pitanju su bile epske narodne pjesme koje su poprilično dugačke, tako da jedna ta pjesma zna trajati i po nekoliko sati. Epske pjesme, kao što vjerovatno znate, govore o herojstvu, da li pojedinca kao predstavnika određenog naroda, ili naroda kao šireg pojma, i kao takve su, pretpostavljam, bile bitne kako za podizanje morala stanovništva koje se na ovaj ili na onaj način smatralo potlačenim, jer je, kao što sam već rekao, Bosna i Hercegovina je jedan duži vremenski period bila dio Otomanskog carstva, nakon toga je bila dio Austro-Ugarske imperije, ali i kao vrsta pričanja određenih priča i prenošenja, dakle, tog znanja, istorijskog znanja nekim verbalnim, tj. oralnim putem.

Bosnian transcript in Cyrillic:

Музика у Босни и Херцеговини је једна тема о којој бих ја могао овако дуже причати, али, овај, покушат ћу што концизније да објасним како историјат музике, тако и важност музике у босанско-херцеговачком друштву. Оно што је интересно је да ће вам већина људи одмах у старту рећи, када издвајају битне ствари о Босни и Херцеговини, одмах ће споменути музику и музичку сцену.

Да би се разумјела босанско-херцеговачка музичка сцена, треба се вратити ипак мало у историју, узети у обзир и традиционалну музику у Босни и Херцеговини. Традиционална музика у Босни и Херцеговини обухвата прије свега севдах као најзначајнији музички жанр унутар традиционалне музике. Севдах је најлакше објаснити као градску пјесму, јер сав севдах потиче из града, која говори о боли за љубављу. Та љубав не мора бити у неком физичком, тј. сексуалном смислу, па тако те неке пјесме говоре и о љубави, рецимо, родитеља према дјетету или дјетета према родитељу, или о самој домовини, је ли, о Босни и Херцеговини. То је већином, дакле, босански жанр музике. Један дио је написан под утицајем, тј. након доласка јевреја-Сефарда у Босну и Херцеговину након њиховог изгнанства из Шпаније. Има јако пуно музичких сличности са португалским жанром музике под именом фодо. Фодо и севдах у бити значе исту ствар, значе „патња“, бол за особом, драгом особом.

Оно што је у Херцеговини интересно је дефинитивно, су дефинитивно ганге. У Херцеговини није било баш пуно музичких инструмената, тако да се музика базирала на једноставном ритму и једноставној мелодици, тј. једноставној мелодији. Ако сте у могућности, потражите ганге, ја претпостављам да их има на интернету и на ЈоуТубеу, то је нешто што морате дефинитивно да чујете као један посебан жанр.

У источној Херцеговини такођер треба споменути гусле као битан инструмент, и као битну праксу, гдје се гусларење, тј. гуслање или гусларење, је ли, схватало као врхунски умјетнички облик умјетничког изражавања. Обично је... Гусле су један дрвени инструмент са једном жицом, који се свира са гудалом, подсјећа на виолину али нема никакве сличности с њом осим тог наведеног гудала, и текст који би пратио гусле је обично био епског садржаја, тј. у питању су биле епске народне пјесме које су поприлично дугачке, тако да једна та пјесма зна трајати и по неколико сати. Епске пјесме, као што вјероватно знате, говоре о херојству, да ли појединца као представника одређеног народа, или народа као ширег појма, и као такве су, претпостављам, биле битне како за подизање морала становништва које се на овај или на онај начин сматрало потлаченим, јер је, као што сам већ рекао, Босна и Херцеговина је један дужи временски период била дио Отоманског царства, након тога је била дио Аустро-Угарске империје, али и као врста причања одређених прича и преношења, дакле, тог знања, историјског знања неким вербалним, тј. оралним путем.

English translation:

Music in Bosnia and Herzegovina is a topic that I could talk about for quite a while, but I'll try to explain as briefly as possible both the history of music and the importance of music in Bosnian-Herzegovinian society. What's interesting is that the first thing that people will mention when it comes to notable facts about Bosnia and Herzegovina is music and the music scene.

In order to fully understand the Bosnian-Herzegovinian music scene, we need to take a look at the history of traditional music in Bosnia and Herzegovina. Traditional music in Bosnia and Herzegovina is exemplified first and foremost through *sevdah*¹, as the most important genre within traditional music. The easiest way to describe *sevdah* is to say that it's an urban genre – as all *sevdah* comes from cities – that speaks about longing for love. This love doesn't have to be physical or sexual; some songs speak of the love a parent feels towards his/her child, or a child feels towards his/her parents, or even love for our homeland, Bosnia and Herzegovina. In any case, it's a music genre that can only be found in Bosnia. One part of it was written under the influence, I mean, after the arrival of Sephardic Jews to Bosnia and Herzegovina after they were exiled from Spain. [*Sevdah*] has many musical similarities to the Portuguese genre called *fado*. *Fado*² and *sevdah* mean approximately the same things: pain and longing for a person, a dear person.

When it comes to [the region of] Herzegovina³, it might be interesting to mention *gange*⁴. Musical instruments were not dominant in Herzegovina [compared to a cappella singing],

¹ *Sevdah* (Turkish: *sevda*, Arabic: *sawda*, lit. trans. "black" or "bile"; also, "longing for a loved one"): a traditional Bosnian genre of folk music originating in Ottoman-era Bosnia and Herzegovina. *Sevdah* and *sevdah* performers are popular across the ex-Yugoslavia region, especially in Croatia, Serbia, Montenegro and Macedonia. The actual composers of many *sevdah* songs are unknown. In a musical sense, *sevdah* is characterized by a slow or moderate tempo and rich harmony, leaving the listener with a melancholy feeling. *Sevdah* songs are very elaborate, emotionally charged and are traditionally sung with passion and fervor. The combination of Sephardic, European and Turkish elements make this type of music different from all other types of traditional folk music from the Balkans.

² It might be interesting to note that although *fado* means "fate" in Portuguese, the speaker here refers to a common lyrical topic in *fado* music called *saudade*, a unique Portuguese term without an immediate equivalent in English which has the same meaning as *sevdah*: a deep emotional state of nostalgic longing for something or someone that one loves, but from which one was separated.

³ The terms "Bosnia" and "Herzegovina" are purely a regional distinction. Neither Bosnia nor Herzegovina have any precisely defined borders of their own within the country, although it is generally accepted that the border between Bosnia and Herzegovina is defined by the canton boundaries of the Herzegovina-Neretva Canton to the east and the cities of Gornji Vakuf and Uskoplje to the north. Herzegovina is thus the southern part of the country. It might be interesting to note that the country was simply called "Bosnia" (without Herzegovina) until the Austro-Hungarian occupation at the end of the nineteenth century. A citizen of Bosnia and Herzegovina will most likely be referred to as a "Bosnian", while they might identify as a "Herzegovinian" if they or their family originate from the area.

⁴ *Gange* (sing. *ganga*): a type of singing from rural Bosnia and Herzegovina and Croatia. It is characterized by a lone singer singing one line of lyrics and then others joining in for what can be best described as a wail. *Ganga* is traditionally sung by shepherders across stretches of valleys, and it was originally a form of

so music was based on a simple rhythm and a simple melody. Please look them [the *gange* songs] up. I'm quite sure you can find them on the Internet, probably on YouTube. It's something that you simply have to hear as a very particular genre.

*Gusle*⁵ are an important instrument in Eastern Herzegovina. *Gusle* are also an important cultural practice, where *guslarenje*, or playing *gusle*, was considered to be an art form of highest quality and the best form of artistic expression. Usually... *Gusle* are a wooden instrument with a single string played with a bow. Visually they resemble a violin, but they have nothing in common with a violin, except for the aforementioned bow. The lyrics which accompanied the music played on *gusle* were usually of epic content, meaning that they were epic folksongs which are fairly long, so even a single song could take several hours to perform. Epic poetry, as you probably know, speaks of heroic deeds, either by an individual representing a certain people, or people in its wider meaning. As such, I presume that they were very important for raising morale among the population⁶ which felt subordinate in one way or another, since, as I already mentioned, Bosnia and Herzegovina was a part of the Ottoman Empire, and then a part of the Austro-Hungarian Empire. However, [epic poetry] was a way of telling certain stories and passing on this knowledge, historical knowledge, through a verbal or oral type of storytelling.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2012 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated

long-distance communication with each other. Although both men and women regularly perform *ganga*, it is extremely unusual for them to perform songs together.

⁵ Please note that *gusle* are a plural noun with no singular form, much like “scissors” or “jeans”.

⁶ Although epic poetry accompanied by *gusle* is unique to Eastern Herzegovina and Montenegro, epic poetry is present throughout Bosnia and Herzegovina, as well as the rest of the Balkans.